

รายการแข่งขัน : พินิจวรรณคดี ระดับชั้น ม.๔ - ๖

ข้อสอบและกระดาษคำตอบ

การแข่งขันความสามารถด้านภาษาไทยระดับประเทศ

โครงการรักษ์ภาษาไทย เนื่องในสัปดาห์วันภาษาไทยแห่งชาติ ปี ๒๕๖๑

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

- กำหนดเวลาในการสอบ ใช้เวลาสอบ ๑ ชั่วโมง
- ชุดข้อสอบประกอบด้วย
  - บทอ่านวรรณคดี จำนวน ๖ หน้า
  - ข้อสอบมีทั้งหมด ๓ ตอน คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน
  - กระดาษคำตอบ
- ให้นักเรียนทำข้อสอบ ซึ่งมีทั้งหมด ๓ ตอน คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน โดยให้เขียนตอบในกระดาษคำตอบ ระบุชื่อ – สกุลนักเรียน สังกัดโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บนหัวกระดาษคำตอบ เขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย ชัดเจน ใช้เวลาสอบตามที่กำหนด โดยสามารถดูบทอ่านวรรณคดีได้
- ห้ามทำข้อสอบจนกว่าจะถึงเวลาสอบ
- ห้ามนำข้อสอบออกนอกห้องสอบ

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนลู่แกโทษ

จะกล่าวถึงขุนแผนแสนสนิท
อาศัยอยู่ในพนาวัน
แหม่มขึ้นเรือนร่มพนมพณัส
อิงแอบแนบเนื้อนอนลละอง
ไร้ฟูถูกเนื้อวันทองอ่อน
เพลนฟังวังเวงเพลงเรไร
มีดสั้นแสงเทียนประทีปส่อง
บุปผชาติสาดเกสรขจรลง
เรณุนวลหวนหอมมารวยริน
เฉื่อยฉิวปลิวรสสุมาลย์
วันทองน้องนอนสนิทฝัน
สิ้นฝันปลิ้นตื่นด้วยตกใจ
น้องฝันว่าได้เฝ้าอมถึงอากาศ
ถนอมชมอมชื่นแล้วกลิ่นพลาญ
แล้วยังมีชายหนึ่งนั้นสามารถ
ทิ้งไปให้มีดทุกเวลา
ดวงตาควักไปไม่ได้คืน
มีดมีว้าวซ้ากว่าเก่าไป
ขุนแผนฟังฝันให้หวั่นจิต
ดวงใจเจ้าจะได้ซึ่งลูกยา
จะสิ้นความทุกข์ร้อนผ่อนวิโยค
ลูกในครรภ์เจ้านั้นจะเรื่องฤทธิ์
ที่ฝันว่าดวงตากระเด็นจาก
ครั้นจะบอกออกอรุณให้ชัดมา
ซักชวนนวลนางให้ล้างหน้า
เผือกมันต้มกินตามอยู่ไพร
วันทองนึกถึงฝันให้พรันจิต
อนิจจาทุกข์ยากลำบากตัว
สารพัดขัดสนจนยาก
มาซ้าห้องสองทุกข์เข้าระทม
ถ้าแม่อยู่เรือนเหย้าลูกเต้ามี
มีลูกเหมือนหนึ่งมีมณีดวง
เจ้ามาเกิดเหมือนหนึ่งจะแกล้งฆ่า
จะเลี้ยงดูอย่างไรในไพรชิต
ครานั้นขุนแผนแสนสวาท
วิปริตคิดเห็นเป็นอย่างไร

เรื่องฤทธิ์พริ้งเพริศเฉิดฉั่น
สองคนด้วยกันกับวันทอง
สิ้นวิบัติไพร่ไม่มีข้อ
หนุนแต่ขอนไม้ร้องสำราญใจ
เหมือนนอนเตียงทองอันผ่องใส
พิณพาทย์ไพเราะล้อมขับสำหรับดง
ก็ผ่องแสงจันทร์กระจ่างสว่างส่ง
บุษบงเบิกแบ่งระบัดบาน
พระพายพัดประทีนกลิ่นหวาน
ประสานสอดกอดหลังระงับไป ๆ
ถนัดจำสำคัญหาลืมไม่
ปลอบปลุกผิวให้ทำนายนาง
ประหลาดเด็ดสุริยาลงมาล่าง
สว่างทั่วตัวน้องถนัดตา
องอาจแคะควักเอาตาขวา
น้องนี้ไศกาอนาถใจ
กลับเอาดวงอันมาเย็นให้
จะดีร้ายฉันใดช่วยบอกมา ๆ
คิดเห็นทั้งคุณโทษเป็นหนักหนา
เหมือนฝันว่าได้ชมพระอาทิตย์
ที่ร้อนโรคลสิ่งไรจะไปปลื้ม
เป็นคู่คิดควรเราจะพึงพา
จะลำบากมากมายไปภายหน้า
กลัวว่าวันทองจะหมองใจ
ต่างชำระกายาผ่องใส
หาลูกไม้เงาะพลับกระจับบัว ๆ
คิดคิดเห็นจะท้องต้องคำฝัว
เกลือกกลัวปัดพิรุณลีลม
แสนลำบากยวดยิ่งทุกสิ่งสม
ยิ่งทุกข์แล้วยิ่งถมมาทับทรวง
จะยินดีเหลือแสนเฝ้าแหนหวง
นี้มีมาให้เป็นห่วงเมื่อสิ้นคิด
มันไม่น่ายินดีแต่สักหนิด
คิดคิดก็กำสรดสลดใจ ๆ
ประหลาดแล้วมีท้องมาร้องให้
จึงเอาใจปลอบนางให้แต่งกาย

จะอยู่นี้นานนักไม่ได้น้อ
 พระทรงฤทธิ์จะคิดเคืองระคาย
 จำจะออกนอกดงที่เราอยู่
 ซ่อนเร้นมิให้ใครพานพบ
 ว่าแล้วเรียกพรายทั้งหลายมา
 ชวนวันทองน้องลาพานาวัน

.....
 ครั้นค่อยวายกำสรวลสลตจิตตร
 ได้ยินข่าวเล่าลือออกชื่อมา
 ใครขัดสนจนไปก็ได้ฟัง
 ท่านก็มักเมตตาปราณี
 เราก้เป็นคนดีมีวิชา
 แก้วตาอย่าประหวั่นพรั่นใจ
 พระองค์ก็คงรับสั่งถาม
 ทั้งพอหวังด้วยกำลังวิทยา
 อ้อมวันทองน้องสงขึ้นสีหมอก
 ซักม้าสะบัดอย่างเอียงกราย
 สงสารนักด้วยอลักเอเลื่อเหลือ
 ดั้นดัดลัดไปตั้งใจปอง
 ขุดเผือกมันสู้กันมาตามจน
 สิบวันดั้นพนมพนาว่า
 พอถึงวัดจันทร์ตะวันพลบ
 พักอยู่ศาลาขวางข้างกุฎี
 บริกรรมทำผงลงหลายเล่มห์
 แล้วบังกายให้หายทั้งอาชา

.....
 ครานั้นพระพิจิตรบุษบา
 ทั้งต้องเดชพระเวทอันเชี่ยวชาญ
 เรียกข้าให้เอาม้าไปผูกถือ
 ฟังคำพ่อว่าเจ้าอย่ากลัว
 ว่าพลงทางสั่งพวกบ่าวข้า
 ขุนแผนวันทองทั้งสองคน
 นางศรีบุษบาให้ผ้าผลัด
 นั่งบนหอกกลางที่ข้างใน
 ทั้งสี่คนกินเสร็จสำเร็จกิจ
 ให้อยู่เรือนข้างหอด่อออกมา
 จะกล่าวถึงนางแก้วกิริยา
 ไล่ตัวออกจากขุนช้างไป

ดูทำนองเหตุภัยยังไม่หาย
 เห็นไม่วายสงครามมาตามรบ
 ไปตามหมู่ภูผาหาที่หลบ
 กว่าเรื่องราวจะสงบด้วยนานวัน
 แล้วผูกม้าสีหมอกขมิ้นขม้น
 ขึ้นม้าพากันเข้าป่าไม้ ฯ

.....
 ขุนแผนคิดตรองตรึกแล้วปรึกษา
 ว่าพระพิจิตรบุษบานั้นใจดี
 ถ้าโทษถึงชีวิตจะเป็นผี
 อันตัวพี่กับเจ้าจะเข้าไป
 พี่คิดว่าหาเป็นกระไรไม่
 ถึงจะส่งลงไปในอยุธยา
 ความเก่าเรายังดื้ออยู่หนักหนา
 ว่าแล้วผูกม้าเรียกภูตพราย
 ซับออกจากป่าเวลาสาย
 ไม่ควบซับให้ระคายชย่อนท้อง
 ค่อยประคองต้องเนื้อมิให้หมอง
 ถึงห้วยหนองหยุดทุกระยะมา
 พักร้อนผ่อนปรนมาในป่า
 ซักม้าเข้าพิจิตรบุรี
 แวะเคารพรูปพระชินสีห์
 จนเข้าแสงอัคคีจิงโคลคลา
 เป็นเสน่ห้จุณเจิมเฉลิมหน้า
 ตรงมายังจวนเจ้าเมืองพลัน ฯ

.....
 ฟังผิวเมียว่าน่าสงสาร
 ให้รักสองคนปานดังลูกตัว
 จูงมือขึ้นจวนทั้งเมียผิว
 ดีชั่วไว้พอจะผ่อนปรน
 ให้จัดหาสำหรับอยู่สืบสน
 ชำระตนอาบน้ำสำราญใจ
 กระจะแจเป้งแต่งจัดมาส่งให้
 พระพิจิตรเรียกให้กินข้าวปลา
 พระพิจิตรให้จัดซึ่งเคหา
 สามิภริยาค่อยบานใจ ฯ
 แต่ได้เงินสิบห้าขุนแผนให้
 อยู่ในกรุงศรีอยุธยา

อาศัยอยู่เรือนเพื่อนบ้านเก่า
 ชายใดได้เห็นก็ต้องตา
 ซื่อขายวายล่องแต่ของถูก
 ร้านชำทำฉลากหมากฝาดดี
 ครานั้นขุนแผนแสนสนิท
 อยู่ที่เรือนหลังใหม่ข้างในจวน
 พระพิจิตรบุษบาให้อาศัย
 แต่นานไปที่ไหนความจะมี
 สั่งกำชับกรมการด่านคอย
 ใครจับได้ให้ส่งไปพารา
 จะร้อนถึงพระพิจิตรผู้บิดา
 สักหน่อยก็จะพลอยเป็นโทษทัณฑ์
 เมื่อพระองค์ยังทรงพระพิโรธ
 ถ้านิ่งอยู่รู้ข่าวถึงกรุงไกร
 คิดพลางทางปรึกษาเจ้าวันทอง
 พี่เกรงว่าอยู่ไปในพิจิตรนี้
 จะขอให้พระพิจิตรท่านบอกส่ง
 สารภาพรับผิดชอบคิดให้การ
 เหตุด้วยตัวเราเข้ามาหา
 โทษทัณฑ์นั้นเล่าจะเบาบาง
 เมื่อจะเอาโทษทัณฑ์ฉันใด
 ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สั่งจา
 ถือตามคำโบราณท่านว่ามา
 ยากง่ายตายเป็นประการใด
 พี่รักเจ้าสู้อาชีวิตแลก
 จะแก้ไขมิให้น้องต้องอาญา
 ครานั้นวันทองผ่องโสภา
 อุตส่าห์กลั้นไศกาแล้วว่าไป
 เราผิดชีวิตถึงบรรลัย
 ต้องกระหวางล่องพระราชอาชญา
 พวกแตกทัพคงกลับไปกราบทูล
 ถึงในจิตไม่คิดทรยศ
 ยากเย็นจำเป็นต้องจำไป
 น้องมิได้อาลัยแก่ชีวิ
 น้องกลัวสิ่งเดียวแลพ่อเจ้า
 ไม่ทนอายุตายเสียยังเต็มใจ
 ขุนแผนประคองวันทองน้อย
 เช็ดน้ำตาพลางทางพูดจา

เขาก็ช่วยบำรุงรักษา
 นางอุตส่าห์เจียมตัวว่าผู้มี
 ลูกไม้ขนมสัมลิ่งจี
 ยาบุหรีเพชรบุรณไบตองนวล ฯ
 พระพิจิตรจงรักบำรุงสงวน
 มาได้ถ้วนเดือนหนึ่งรำพึงคิด
 รักใคร่เราเหมือนบุตรสุจริต
 ด้วยพระองค์ทรงฤทธิ์ยังไกรธา
 आयัดช่องใหญ่น้อยไว้แน่นอนหา
 ด้วยโทษฆ่าคนตายเสียหลายพัน
 ที่เมตตาเลี้ยงดูให้อยู่ที่
 ที่พูดนั้นว่าจะบอกไปขอไว้
 ที่ไหนจะโปรดยกโทษให้
 สั่งให้ส่งลงไปจะเสียที่
 น้องรักผู้ร่วมชีวิตพี่
 คงจะมีเหตุภัยให้รำคาญ
 ลงไปอยู่ยามหาสถาน
 ด้านทานข้อฟ้องของขุนช้าง
 มิได้ไปจับมาแต่ปากกว้าง
 เห็นมีทางข้างจะกรุณา
 ก็ตามใจด้วยเรานี้เป็นข้า
 จะหลบลี้หนีหน้าไปทำไม
 ว่าวายน้ำเข้าหาจะเข้ใหญ่
 ให้เป็นไปตามกรรมที่ทำมา
 ถึงจะแหลกลครั้งนี้พี่ไม่ว่า
 ก้มหน้าไปเถิดเจ้าอย่าเศร้าใจ ฯ
 ได้ฟังผิวว่าน้ำตาไหล
 น้องได้ใคร่ครวญทุกสิ่งมา
 ด้วยฆ่าฟันนายไพร่เสียหนักหนา
 ข้าหลบลี้หนีหน้าดังคนคด
 เป็นค้ำมุลว่าเราคิดขบถ
 จะนั่งกดความไว้ก็ไม่ดี
 จะตายเป็นเป็นกะไรให้รู้ที่
 เมื่อมีโปรดปรานก็ตายไป
 จะขึ้นเอาส่งให้ขุนช้างใหม่
 ว่าพลางสะอื้นให้อยู่ไปมา ฯ
 น้ำตาย้อยซึมซาบลงอาบหน้า
 เจ้าจะไศกาไปโยมี

แม้นพระองค์มีทรงพระเมตตา
 จะก้มหน้าเกิดใหม่ให้ได้ดี
 อันจะส่งเจ้าไปให้ขุนช้าง
 จะฆ่ามันมิให้ทันได้เจ้าไป
 ปล่อยปลางทางชวนเจ้าวันทอง
 แล้วเข้าไปในห้องของบิดา
     ครานั้นพระพิจิตรบุษบา
 ทักถามความลูกไปบัดดล
     ครานั้นขุนแผนแสนสนิท
 ชี้แจงเนื้อความตามสำเนา
 ด้วยมีตราอายัดสกัด่าน
 แต่ปิดบังลูกชายไว้หลายวัน
 หลวงปลัดยกกระบัตรกรรมการ
 จะเป็นคบบคนผิดติดราศี
 เจ้าประคุณบอกส่งลูกลงไป
 ช่วยแต่แจ้งไปในห้องตรา
 กับบอกคำให้การดีฉานว่า
 ให้สมกับลูกแก่โทษโปรดสักที่
     ครานั้นพระพิจิตรบุรี
 เห็นจริงนิ่งนึกตรึกตรา
 ด้วยตัวเจ้าชำนาญการสงคราม
 จะได้ตรวจด่านทางข้างพงไพร
 ด้วยคติมีอยู่ในตัวเจ้า
 จะส่งเจ้าเล่าสงสารเป็นสุดฤทธิ์
 ตรงตามความคิดของเจ้านี้
 ด้วยเจ้ามาสารภาพกับบิดา
 โดยจะพิจารณาว่าความเก่า
 ด้วยไปทัพบกกลับแกล้งว่าล้มตาย
 ถึงเป็นใจใครมั่งจะไม่แค้น
 เพียงเจ้ารับเมียเก่าเอามาไว้
 เป็นอยู่ที่ที่สู้อองทัพลวง
 แต่กองทัพนับพันเป็นหล่นลด
 เจ้าก็อดออมนใจไม่ราญรอน
 ที่กองทัพแตกตายกระจายเกรียว
 ลงไปถึงพระองค์จะทรงไกรธ
 ทูลให้ทราบความจริงอย่างหนึ่งไว้
 แต่ทว่าข้อรับสั่งนั้นบังคับ
 ถ้าจับได้ให้จำอย่าลดลา

ก็ฟันฆ่าเสียเถิดให้เป็นผี
 ชาตินี้มีกรรมเราทำไว้
 พี่จะติดตามนางหาวางไม่
 อย่าเสียใจจงระงับดับโศกา
 น้ำตานองตักน้ำให้ล้างหน้า
 วันทาแทบเท้าทั้งสองคน ๆ
 เห็นสองราชมองใหม่ใจฉงน
 ทำวนสิ่งไรมาแต่เช้า ๆ
 ได้ฟังพระพิจิตรก็ก้มเกล้า
 ข้าพเจ้าคิดกลัวซึ่งโทษทัณฑ์
 รื้อแขวงกรมการก็กวัดขัน
 ลูกคิดเกรงเกลือกอันตรายมี
 จะบอกกล่าวข่าวขานไม่ควรที่
 พระพันปีก็จะทรงพระไกรธา
 ให้พ้นภัยราศีจะดีกว่า
 ว่าลูกเข้ามาหาแต่โดยดี
 ทั้งถ้อยคำภรรยาให้ถ้วนถี่
 นอกนี้สุดแต่กรรมที่ทำมา ๆ
 ได้ฟังวาที่ขุนแผนว่า
 เดิมบิดาได้คิดจะขอไว้
 เคยปราบปรามปัจจามิตรทิศน้อยใหญ่
 ครั้นคิดไปเห็นไม่สมอารมณ์คิด
 จะว่าเราเข้าด้วยกับคนผิด
 จนจิตจริงจริงจึงนิ่งมา
 ความทั้งปวงท่วงทีตีหนักหนา
 ก็เห็นว่าไซ้ขบถที่คร่ำร้าย
 รูปความงามข้างเจ้าอยู่เหลือหลาย
 แม้ยายพรากเมียจึงเสียใจ
 เขาทดแทนกว่านี้มีไหนไหน
 ใครเลยจะลงว่าคิดคด
 เขาจึงล่องหาผิดว่าคิดขบถ
 ทั้งหมดรวมเอาเจ้าคนเดียว
 เขาทำก่อนก็เหลือจะหน่วงเหนี่ยว
 ไม่อดเหนียวจะโทษเจ้าอย่างไร
 คงถามก่อนลงโทษที่ข้อใหญ่
 เห็นจะสิ้นสงสัยไม่ไกรธา
 ในห้องตราก็กำชับเป็นหนักหนา
 ส่งไปอยู่ยหาทั้งผิวเมีย

จะผ่อนผันได้บ้างตามทางไป
 พอสงสารเศร้าใจตั้งไฟเสีย
 อันจะช่วยแก้ไขที่ในบอก
 เพียงแต่แจ้งความจริงทุกสิ่งไป
 ทั้งเสื้อผ้าอาหารการกิน
 จงปลดเปลื้องเรื่องร้อนคิดผ่อนปรน

.....
 จะกล่าวถึงนางแก้วกิริยา
 ครวญคร่ำรำพึงเกือบถึงปี
 วันนั้นวันพระสิบห้าค่ำ
 อาบน้ำทาแป้งแต่งกายา
 นุ่งตาเล็ดงาห่มผ้าผวย
 ไกลญาติขาดมิตรคิดถึงตัว
 ลงเรือนชยับจับผ้าห่ม
 มือถือสมุกหมากตามยากไร้
 ครั้นถึงขอบริ้วหัวถนน
 ยืนชะงัดแลไปด้วยไกลตา
 ดูหน้าฝาคล้ำจำไม่ได้
 ครั้นจะสำคัญว่าวันทอง
 ขุนแผนเขม้นเห็นเจ้าแก้ว
 ดुरुบโหมคล้ายคล้ายจะทลายหัก
 วันทองเห็นเจ้าแก้วกิริยา
 จะหักด้วยรู้จักกันมานาน
 นางแก้วได้ยินเขาพูดจา
 หลีกแหวกแทรกคนดันเข้าไป
 กอดตืนขุนแผนวันทองไว้
 ได้ยินเขาพูดกันจึงมันคง
 ขุนแผนฟังคำจำเสียได้
 วันทองลูบไล้ด้วยไม้มือ
 เพราะความจนชั้นขุนในน้ำใจ
 ขุนแผนเดินตรวนชวนเมียมา
 ถึงทิมดาบในมิได้ช้า
 พระหมื่นศรีเห็นขุนแผนแวนไว
 ต่อยกลักใบบอกเอาออกดู
 พุดจาปราศรัยเป็นไมตรี
 แต่พิเคราะห์เนื้อความตามใบบอก
 อ่อนน้อมยอมถวายซึ่งชีวิต
 เอ็งไปป่าพาไปแต่วันทอง

ถึงกรุงไกรไม่จำจะข้าเสีย
 ทั้งสองราอย่าละเหยยะห้อยใจ
 ไม่ยากดอกความดีมีไหนไหน
 พ้อมิให้มัวหมองทั้งสองคน
 จะจัดให้เสร็จสิ้นไม่ขัดสน
 แล้วมาอยู่เมืองบนกับบิดา ฯ

.....
 แต่คอยคอยผัวมาให้หมองศรี
 ไม่แจ้งคดีว่าผัวมา
 นางเคยไปฟังธรรมเทศนา
 น้ำมันทาถูบผมพอสมตัว
 ไม่ชุ่มช่วยด้วยระคายเป็นหม้ายผัว
 ลูกผัวกลับมาจะกินใจ
 ระวังนมมิให้ออกมานอกได้
 ดอกไม้รูปเทียนถือติดมือมา
 แลเห็นคนพริ้งพริ้วอยู่หนักหนา
 เห็นหน้าขุนแผนกับวันทอง
 แปลกใจจริงจึงไปทั้งสอง
 เห็นมีทองอลักเอื่อนัก
 แว่วแว่วจะรู้จักมิรู้จัก
 เกลือกมิใช่น้องรักจักรำคาญ
 นางชม้ายชายตาไม่ว่าชาน
 คิดอายก็สะท้อนสะเทินใจ
 ว่าได้ขุนแผนมาไม่สงสัย
 นั่งไหว่น้ำตาลละลุมลง
 อนิจจาแปลกไปเจียนจะหลง
 พ่อไปดงสุญหายจนวายสือ
 คิดว่าใครเจ้าแก้วพี่แล้วหรือ
 ต่อเรียกชื่อจึงรู้ว่าน้องยา
 ปราศรัยแล้วสะเทินเมินหน้า
 นางแก้วกิริยาก็ตามไป ฯ
 ขุนนางพร้อมหน้าทั้งน้อยใหญ่
 ก็เรียกหามาใกล้ด้วยยินดี
 อ่านรู้เนื้อความจนถ้วนถี่
 พระพันปีขุนเคืองเป็นพันคิด
 ว่าเจ้าออกมาหาพระพิจิตร
 รับผิดแล้วข้าเห็นไม่เป็นไร
 ที่นั่งรอนั้นได้มาแต่ไหน

อ้ายพ่อเอ๋ยเซलयมันเหลือใจ
ขุนแผนว่าเมียเกล้ากระผม
ทิ้งไว้ให้อยู่กับมารดา
พระหมื่นศรีมีแกใจให้กินอยู่
พูดจาปราศรัยกันไปพลาง
ครั้นสายได้เวลาจวนห้าโมง
พระหมื่นศรีผลัดผ้าแล้วคลาไคล

แต่ทุกข์ยากแล้วยังได้สำรองมา
นานนมแต่ยังไม่ไปป่า
พอกลับมาพบกันที่กลางทาง
เลี้ยงดูสารพัดไม่ขัดขวาง
เหมือนอย่างแต่ก่อนร่อนชะไร
ขุนนางไปท้อพระโรงทั้งน้อยใหญ่
ไปคอยเฝ้าพระองค์ทรงศักดา ฯ

ตอนที่ ๑

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องบนกระดาษคำตอบ (๑๐ คะแนน)

๑. “เมื่อจะเอาโทษทัณฑ์ฉันใด ก็ตามใจด้วยเรานี้เป็นข้า
ได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัจจา จะหลบลี้หนีหน้าไปทำไม
ถือตามคำโบราณท่านว่ามา ว่าว่าย่น้ำเข้าหาจะเซ็ใหญ่
ยากง่ายตายเป็นประการใด ให้เป็นไปตามกรรมที่ทำมา”
คำประพันธ์ข้างต้นแสดงบุคลิกภาพของขุนแผนในข้อใด
ก. ซื่อสัตย์   ข. กตัญญู   ค. เข้มแข็ง   ง. รักศักดิ์ศรี
๒. “น้องกลัวสิ่งเดียวแลพ่อเจ้า จะขึ้นเอาส่งให้ขุนช้างใหม่
ไม่ทนอายุตายเสียยังเต็มใจ ว่าพลางสะอื้นให้อยู่ไปมาฯ”
ข้อใดเป็นอิทธิพลสำคัญที่กำหนดความคิดของนางวันทองในคำประพันธ์ข้างต้น
ก. ประเพณี   ข. คุณธรรม   ค. ความรัก   ง. ค่านิยม
๓. “ด้วยเจ้ามาสารภาพกับบิดา ก็เห็นว่าไซ้ขบถที่ครร้าย
โดยจะพิจารณาว่าความเก่า **รูปความงามข้างเจ้าอยู่เหลือหลาย**
คำประพันธ์ที่ขีดเส้นใต้ในตอนที่พระพิจิตรกล่าวกับขุนแผนมีความหมายตรงกับข้อใด
ก. คดีความของขุนแผนมีพยานมาก
ข. คดีความของขุนแผนได้เปรียบกว่า
ค. คดีความของขุนแผนได้ทนายแก้ต่างแล้ว
ง. คดีความของขุนแผนมีหลักฐานที่ชัดเจนกว่า
๔. ข้อใดเป็นการเล่นคำเชิงถาม
ก. เอ็งไปป่าพาไปแต่วันทอง   ที่นั่งรอนั้นได้มาแต่ไหน
    อ้ายพ่อเอ๋ยเซลยมันเหลือใจ   แต่ทุกขียากแล้วยังได้สารองมา
ข. ดวงตาควักไปไม่ได้คืน   กลับเอาดวงอื่นมายื่นให้
    มีดมัวชั่วช้ากว่าเก่าไป   จะตีร้ายฉันใดช่วยบอกมาฯ
ค. เจ้ามาเกิดเหมือนหนึ่งจะแก้งฆ่า   มันไม่น่ายินดีแต่สักหนิด
    จะเลี้ยงดูอย่างไรในไพรชิต   คิดคิดก็กำสรดสลดใจฯ
ง. ครานั้นพระพิจิตรบุษบา   เห็นสองราชมองไหม้ใจฉงน
    ทักถามความลู่ไปบัดดล   ทำวนสิ่งไรมาแต่เช้าฯ

๑๐. “วันนั้นวันพระสืบท้าคำ
 อาน้ำทาแป้งแต่งกาย
 นุ่งตาเล็ดงาห่มผ้าผวย
 ไกลญาติขาดมิตรคิดถึงตัว
 ลงเรือนขยับจับผ้าห่ม
 มือถือสมุกหมากตามยากไร้
 จากคำประพันธ์ข้างต้น ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของนางแก้วกิริยา
- ก. รู้ประมาณตน
 ข. รักนวลสงวนตัว
 ค. มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา
 ง. ซื่อสัตย์ต่อสามีและบุตรของตนเอง
- นางเคยไปฟังธรรมเทศนา
 น้ำมันทาถูบผมพอสมตัว
 ไม่ชุ่มช่วยด้วยระคายเป็นหม้ายผัว
 ลูกฝักกลับมาจะกินใจ
 ระวังนมมิให้ออกมานอกได้
 ดอกไม้รูปเทียนถือติดมือมา”

ตอนที่ ๒

คำสั่ง ตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนในกระดาษคำตอบที่กำหนด (๑๐ คะแนน)

๑. คำว่า “ลูกเกโทษ” ในชื่อตอนของเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนนี้หมายถึงอะไร

๒. เราผิดชีวิตถึงบรรลัย
ต้องกระทรวงล่วงพระราชอาชญา

ด้วยฆ่าฟันนายไพร่เสียหนักหนา
 ข้าหลบลี้หนีหน้าดังคนคด

คำว่า “ต้องกระทรวง” หมายถึงอะไร

๓. “ขุนแผนพึงฝันให้หวนจิต
 ดวงใจเจ้าจะได้ซึ่งลูกยา
 จะสิ้นความทุกข์ร้อนผ่อนวิโยค
 ลูกในครรภ์เจ้านั้นจะเรืองฤทธิ์
 คำประพันธ์ข้างต้นแสดงความเชื่อเรื่องใด

คิดเห็นทั้งคุณโทษเป็นหนักหนา
 เหมือนฝันว่าได้ชมพระอาทิตย์
 ที่ร้อนโรคลสิ่งไรจะไปล่ปลิด
 เป็นคู่คิดควรเราจะพึงพา”

๔. “ครั้นสายได้เวลาจวนห้าโมง
 พระหมื่นศรีผลัดผ้าแล้วคลาไคล
 ขุนนางไปทอ้งพระโรงทั้งน้อยใหญ่
 ไปคอยเฝ้าพระองค์ทรงศึกดาฯ”
 คำประพันธ์ข้างต้นแสดงคุณค่าด้านใด

๕. “เอ็งไปป่าพาไปแต่วันทอง
 คำที่ขีดเส้นใต้ในคำประพันธ์ข้างต้นใช้ภาพพจน์ใด และหมายถึงอะไร

ที่นั่งรองนั้นได้มาแต่ไหน”

ตอนที่ ๓

คำสั่ง คำประพันธ์ที่กำหนดให้มีลักษณะเด่นทางวรรณศิลป์อย่างไร จงแสดงลักษณะเด่นทางวรรณศิลป์ ๓ ประการ พร้อมทั้งอธิบายและยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจน โดยเขียนในกระดาษคำตอบที่กำหนด (๓๐ คะแนน)

“จะกล่าวถึงขุนแผนแสนสันท	เรื่องฤทธิ์พริ้งเพริศเฉิดฉัน
อาศัยอยู่ในพนาวัน	สองคนด้วยกันกับวันทอง
แหม่ขึ้นเรือนร่วมพนมพนัส	สิ้นวิบัติไพร่ไม่มีช่อง
อิงแอบแนบเนื้อนวลละออง	หนูนแต่ขอนไม้ร้องสำราญใจ
ไร้พุกถูกเนื้อวันทองอ่อน	เหมือนนอนเตียงทองอันผ่องใส
เพลนฟังวังเวงเพลงเรไร	พิณพาทย์ไพเราะล่อมชับสำหรับดง
มีดสั้นแสงเทียนประทีปส่อง	ก็ผ่องแสงจันทร์กระจ่างสว่างส่ง
บุปผชาติสาดเกสรขจรลง	บุษบงเบิกแบ่งระบัดบาน
เรณุนวลหวานหอมมารวยริน	พระพายพัดประทีนกลิ่นหวาน
เฉื่อยฉิวปลิวรสสุมาลย์	ประสานสอดกอดหลับระงับไป ฯ”

กระดาษคำตอบ พินิจวรรณคดี (ม.๔- ๖)

ชื่อ.....สกุล.....

ชั้น.....โรงเรียน.....

สังกัด สพป. / สพม. .... เขต.....

ตอนที่ ๑

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่องบนกระดาษคำตอบ

(ข้อละ ๑ คะแนน รวม ๑๐ คะแนน)

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

ตอนที่ ๒

คำสั่ง ตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนในกระดาษคำตอบที่กำหนด (ข้อละ ๒ คะแนน รวม ๑๐ คะแนน)

๑. _____

๒. _____

๓. _____

๔. _____

๕. _____

_____

